

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci **žalobce V. Š.**, nar. X. X. XXXX, trvale bytem U. D. 48, P., proti **žalovanému Magistrátu města Pardubic**, nám. Republiky 12, 530 21 Pardubice, o **žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 3. 2014, č. j. OSA/P-ODV-5/14/14,**

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Úřadu městského obvodu Pardubice I ze dne 25. 11. 2013, č. j. ÚMOI/2356/2013-OMSC/PŘ-Ma-15, a rozhodnutí Magistrátu města Pardubic ze dne 17. 3. 2014, č. j. OSA/P-ODV-5/14/14, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci do 14 dnů od právní moci rozsudku náklady řízení ve výši 3.000,-- Kč.**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Žalované rozhodnutí

Rozhodnutím Magistrátu města Pardubic (dále též „žalovaný“ či „odvolací správní orgán“) ze dne 17. 3. 2014, č. j. OSA/P-ODV-5/14/14 (dále též „žalované rozhodnutí“), bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu městského obvodu Pardubice I (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 25. 11. 2013, č. j. ÚMOI/2356/2013-OMSČ/PŘ-Ma-1, jímž byl žalobce uznán vinným tím, že „dne 22. 8. 2013 v budově Magistrátu města Pardubic při nahlížení do spisu uvedl, že strážník Městské policie Lázně Bohdaneč Ing. P. Š. není osobou intelektuálně způsobilou k výkonu veřejné moci a že vyslovuje pochybnost o tom, že vlastní akademický titul inženýr“. Popsaným jednáním měl žalobce naplnit znaky skutkové podstaty přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb.,¹ o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o přestupcích“), za což mu byla uložena sankce ve formě pokuty (2.000,-- Kč) a povinnost nahradit náklady řízení spojené s projednáváním přestupku ve výši 1.000,-- Kč.

Žalovaný uzavřel, že není pochyb o tom, že výše uvedené urážlivé výroky byly žalobcem proneseny, neboť tyto byly zachyceny v protokolu o nahlédnutí do spisu ze dne 22. 8. 2013, č. j. OSA/P-797/13-D/29, který žalobce vlastnoručně bez výhrad podepsal. Dále žalovaný připomněl, že dle ustálené judikatury správních soudů (konkrétně odkázal např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2010, č. j. 5 As 76/2009 – 69), správní praxe i doktríny ani strážník z titulu výkonu své funkce neztrácí základní lidská práva a svobody, deklarovaná Listinou základních práv a svobod (srovnej čl. 7 a čl. 10), a jakkoli je vztah občan – strážník v mnohém asymetrický, i zde platí určitá všeobecně uznávaná pravidla slušnosti a občanského soužití, a proto není důvod, aby byl strážník z ochrany garantované § 49 zákona o přestupcích vylučován. Jelikož žalobce „útočil na osobnost strážníka, konkrétně na jeho intelekt“ a vyjadřoval též „pochybnosti o jeho akademickém titulu“, přičemž „útok na inteligenci druhého nepochybně je obecně (objektivně) schopný snížit jeho důstojnost a útočí na čest jiné osoby, zvláště je-li výrok vysloven před další osobou“ (zde zaměstnancem žalovaného R. T.), dospěl žalovaný (obdobně jako správní orgán prvního stupně) k závěru, že jednání žalobce všechny znaky skutkové podstaty přestupku dle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích naplnilo. K námitce žalobce, že strážníka P. Š. neurazil na cti, neboť vyslovit názor o nezpůsobilosti veřejného činitele k výkonu funkce není urážkou jeho cti, nýbrž výkonem jeho práva svobodně se vyjadřovat, žalovaný uvedl, že svoboda slova (projevu) není bezbřehá, resp. je limitována osobnostními právy druhých.

II.

Žaloba a vyjádření žalovaného

Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce včasnou žalobu, v níž namítal, že tím, že „vyslovil názor o nezpůsobilosti strážníka k výkonu veřejné moci, vyslovil úsudek o profesní nezpůsobilosti k profesi implikující autoritativní postavení vůči ostatním“. „Nesnížil strážníka ani nepoškodil jeho pověst ani nepochybnil jeho čest.“ Pokud jde o pochybnost žalobce „o strážnickově vysokoškolském diplomu“, žalobce zdůraznil, že „strážník nepracoval s koncepty způsobem, který by odpovídal zvyku nabytému absolventy magisterského studia, nebyl schopen ani přiměřeně vysvětlit předpis, jehož obsah neznal. Proto žalobce na základě

¹Tohoto přestupku se dopustí ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch.

uvedeného vyslovil pochybnost o tom, že jeho správním orgánem uváděný titul odpovídá titulu skutečně získanému a učinil si úsudek, že může jít o fabulaci za účelem zvýšení přesvědčivosti tvrzení strážníka při posuzování argumentace žalobce, pokud jde o dopravní přestupek.“

Z výše uvedených důvodů žalobce vyjádřil přesvědčení, že znaky skutkové podstaty přestupku dle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích svým jednáním nenaplnil, naopak „*mu svědčilo právo, aby se v řízení o přestupku jeho argumentací správní orgán zabýval, což se nestalo.*“ Žalobce proto navrhl, aby soud žalované rozhodnutí zrušil.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, které považuje za věcně správné a zákonné a navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III.

Posouzení věci krajským soudem

Předně krajský soud připomíná, že podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), soud přezkouvává napadené výroky žalovaného rozhodnutí v mezích žalobních bodů (dispoziční zásada), které je třeba výslovně formulovat v žalobě (§ 71 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.), přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, jenž tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Dále platí, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto bude soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130 publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47, všechny dostupné na www.nssoud.cz).

Soud též dodává, že ačkoliv je povinností orgánů veřejné moci svá rozhodnutí řádně odůvodnit, nelze tuto povinnost interpretovat jako požadavek odpovědi na každou námitku, resp. argument účastníků (srov. kupř. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 201/04, I. ÚS 729/2000, I. ÚS 116/05 a IV. ÚS 787/06, III. ÚS 961/09). Rozsah reakce na konkrétní námitky je co do šíře odůvodnění spjat s otázkou hledání míry (proto zpravidla postačuje, jsou –li vypořádány alespoň základní námitky účastníka řízení /srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9Afs 70/2008 – 13, dostupný na www.nssoud.cz/), případně (za podmínek tomu přiměřeného kontextu) i s akceptací odpovědi implicitní (což připouští i Ústavní soud – srov. např. usnesení ze dne 18. 11. 2011, sp. zn. II. ÚS 2774/09 /odstavec 4 odůvodnění/, usnesení ze dne 11. 3. 2010, sp. zn. II. ÚS 609/10 /odstavec 5 odůvodnění/, usnesení ze dne 7. 5. 2009, II. ÚS 515/09 /odstavec 6 odůvodnění/, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2011, č. j. 4 Ads 58/2011 – 72, dostupný na www.nssoud.cz atd.) - tzn., že na určitou námitku lze reagovat i (např.) tak, že v odůvodnění svého rozhodnutí orgán veřejné moci prezentuje od názoru žalobce odlišný názor, který přesvědčivě zdůvodní tak, že toto zdůvodnění poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí. Ústavní soud v této souvislosti konstatoval: „*[n]ení porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený*

argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná“ (srov. nález ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68; srov. obdobně též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2013, č. j. 8 Afs 41/2012 - 50, bod 21, nebo ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 44/2013 - 30, bod 41, popř. ze dne 3. 7. 2013, č. j. 1 As 17/2013 - 50, bod 17). Ostatně i Ústavní soud v případě, že námitky stěžovatelů nejsou způsobilé změnit výrok rozhodnutí, tyto nevypořádává (srov. např. bod 24 nálezu ze dne 28. 5. 2009, sp. zn. II. ÚS 2029/08; Ústavní soud zde uvedl: „Ústavní soud se nezabýval dalšími námitkami stěžovatelky, protože by rozhodnutí o nich nebylo způsobilé změnit výrok.“), neboť si je plně vědom toho, že požadavky kladené na orgány veřejné moci - pokud jde o detailnost a rozsah vypořádání se s námitkami adresátů jejich aktů - nesmí být přemrštěné. Takové přehnané požadavky by byly výrazem přepjatého formalismu, který by ohrožoval funkčnost těchto orgánů, především pak jejich schopnost efektivně (zejména v přiměřené době a v odpovídajícím rozsahu) plnit zákonem jim uložené úkoly.

Nyní k samotnému přezkumu.

Nejprve je třeba zdůraznit, že výroky žalobce, které dle žalovaného naplnily znaky skutkové podstaty přestupku dle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích, jsou ukázkou argumentace *ad hominem*,² kterou odsuzovali již staří Řekové³. **Taková argumentace nemá zásadně (nejen) ve sporu o právo své místo⁴ a žalovaný nebyl povinen se jí v řízení o dopravním přestupku zabývat, a to nejen z důvodu výše uvedeného, ale i (především) proto, že tato argumentace (na rozdíl od argumentace *ad rem*) neměla vztah k předmětu řízení** (srov. bod 37 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2012, č. j. 1 Ao 7/2011-526, či bod 27 odůvodnění rozsudku téhož soudu ze dne 27. 8. 2013, č. j. 1 Ans 11/2013 - 51, oba dostupné na www.nssoud.cz). Předmětem řízení totiž byl přestupek v provozu na pozemních komunikacích, kterého se měl žalobce dopustit tím, že překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci. Tento přestupek byl zachycen měřicím zařízením (rychloměrem), které splňovalo všechny zákonné požadavky a současně bylo v souladu se zákonem o metrologii ověřeno, přičemž **způsobilost strážníka P. Š. k obsluze tohoto zařízení byla v řízení prokázána dokladem o absolvovaném školení. Je též notorií, že funkce těchto přístrojů je naprosto automatická (intelekt a vzdělání obsluhy proto na výsledek měření vliv - *ipso facto* - nemá)**, přičemž při jakémkoli chybném měření nebo při ztrátě napětí dojde automaticky k vypnutí měřicího přístroje. Pokud tedy byla rychlost vozidla žalobce rychloměrem zaznamenána, metoda měření musela být v souladu s návodem k obsluze (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2013, č. j. 3 As 82/2012 - 27, či bod 45 odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 1 As 83/2013 - 60, oba dostupné na www.nssoud.cz).

Na tomto místě též nelze nepoznamenat, že žalobce zjevně přeceňuje vysokoškolské vzdělání a jeho význam při posuzování pravdivosti tvrzení a správnosti konání

² Nejedná se však o argumentaci *ad hominem* v Schopenhauerově pojetí. V jeho pojetí by se jednalo spíše o argumentum *ad personam* (srov. stranu 36 až 37 a stranu 54 až 57 jeho Eristické dialektiky dostupné např. na http://talmidim.cz/filosofie/Schopenhauer_eristicka_dialektika.pdf).

³Srov. Aristotelův spis O sofistických důkazech.

⁴ Byť nám nedávna návštěva Naoma Chomského v České republice odhalila, že argumentum *ad hominem* je nedílnou součástí argumentačního instrumentária řady českých (tzv.) intelektuálů (srov. stať Veroniky Sušové-Salminen s názvem *Bib po česku. Noam Chomsky v českém rybníčku* publikovanou zde: <http://www.blisty.cz/art/73560.html>). Inu, nocere facile est, prodesse difficile.

dotčeného strážníka.⁵ Jak již prohlásil T. G. M. (Hovory s T. G. M.), „halda vysvědčení ještě nezaručuje vzdělanost a dokonce nenahrazuje přirozené nadání. A nezapomínat na požadavek mravní; učenost, doktorské zkoušky a tituly nezaručují slušnost, čestnost ani statečnost.“ Z „vysokoškolského diplomu“ proto při hodnocení „přesvědčivosti tvrzení strážníka“ nelze vyvozovat zhora nic. Připomenout lze i nesmrtelné dílo Jana Amose Komenského Labyrint světa a ráj srdce, resp. jeho kapitolu XVI s názvem *Poutník se na promoci mistrů a doktorů dívá*.⁶

Dále je třeba přisvědčit žalovanému, že dle ustálené judikatury správních soudů, správní praxe i doktríny ani strážník (či jiná osoba vykonávající veřejnou moc) z titulu výkonu své funkce neztrácí základní lidská práva a svobody, deklarovaná Listinou základních práv a svobod (srovnej čl. 7 a čl. 10), a jakkoli je vztah občan – strážník v mnohém asymetrický, i zde platí určitá všeobecně uznávaná pravidla slušnosti a občanského soužití, a proto není důvod, aby byl strážník z ochrany garantované § 49 zákona o přestupcích vylučován (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 4. 2010, č. j. 5 As 76/2009 – 69, ze dne 1. 6. 2010, č. j. 2 As 35/2010 – 62, oba dostupné na www.nssoud.cz). Současně však platí, že institucím a orgánům,⁷ jež reprezentují veřejnou moc státu a v důsledku toho jsou nositeli rozhodnutí, jež občané napadají, přísluší vždy větší dávka tolerance, velkorysosti a nadhledu, než je tomu u jednotlivých občanů (srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 211/99 a sp. zn. I. ÚS 517/10).⁸ Stejně tak platí, že ne na každou jízlivou poznámku adresáta veřejnosprávního působení je nutno reagovat mocenským zásahem. Thorsten Paprotny (http://www.ithrw.uni-hannover.de/thorsten_paprotny.html) v knize Stručné dějiny antické filozofie (název originálu: Kurze Geschichte der antiken Philosophie) připomíná, že když Sokrates při svých rozhovorech otevřeně kladl otázky, někdy mu popuzení kolemjdoucí ošklivě nadávali, hrubě

⁵ Na tomto místě je třeba zdůraznit, že zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, výslovně stanoví (§ 4 odst. 1 písm. e/), že k výkonu funkce strážníka postačuje střední vzdělání s maturitní zkouškou. To je logické, neboť každé povolání vyžaduje různé znalosti, schopnosti a dovednosti. Strážník obecní policie nemusí (a nemá) být filozofem, jelikož není úkolem strážníka v pracovní době kriticky zkoumat svět, člověka, jakož i to, co člověka přesahuje, nýbrž zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku.

⁶ Srov. např. <http://www.labyrint.cz/cs/kapitola-16>.

⁷ Nelze ovšem zapomínat, že soudům při posuzování základního práva na svobodu projevu přísluší ve jménu zachování autority a nestrannosti soudní moci zvláštní ochrana (srov. např. čl. 10 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). K tomu srov. též instruktivní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 10. 2009, č. j. 6 Ads 41/2008-67, dostupný na www.nssoud.cz.

⁸ Osoby vykonávající veřejné funkce musí počítat s tím, že budou pod drobnohledem veřejnosti, která je a jejich počinání bude posuzovat, přičemž takové hodnocení nemusí být vždy objektivní (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. II. ÚS 11/04). Již Niccolò Machiavelli v díle *Il Principe* čtenáře poučoval: „Čím víc člověk v hodnostech stoupá, tím víc se o něm mluví... V čem jedni u něho vidí hospodárnost, druzí zas lakotu, v oprávněné přísnosti ukrutnost, v soucitu a vlídnosti naopak slabost a zbabělost. Co jeden na něm považuje za účelné a praktické, druhý může mít za věrolomné a bezzásadové, ve velkorysosti lze vidět i lehkomyšlnost, v uzavřenosti a zdrženlivosti třeba pýchu a nafoukanost, přímost se může hodnotit jako mazanost, pevnost jako neústupnost, vážný člověk může někomu připadat jako morous a nelida, zbožný jako pokrytec a tak dále.“ (překlad Josefa Hajného z italského originálu *Opere complete /Il Principe/*, vydaného nakladatelstvím Feltrinelli v Miláně roku 1966). Zmínit je možno i slova kardinála Wolsey z Jindřicha VIII (Loubová, E. William Shakespeare. Nesmrtelné myšlenky. Praha: Aurora, 2005, s. 75-76): „Jestli mě sprostě očerňuje někdo, kdo nezná moji povahu, a přece se chce stát kronikou mých skutků, je to jen úděl mého úřadu, v něm vždy vzdor urážkám ctnost musí vytrvat. Nesmíme se bát konat, co je třeba, jen z ohledů k zavilým pomlouvačům, kteří se jako mlsní žraloci vrhají na loď plechem pobitou a na ni vylámou si leda zuby. Náš nejlepší čin hlupci, šťouralové nám upřou nebo zneuctí; nejhorší – ne vždy se všechno zdaří – naopak vychvátí do nebe. Kdybychom měli mít strach se vůbec pohnout, abychom snad nenarazili, ať místo nás tu sedí mrtvé sochy.“

ho napadali a nenávistně se mu posmívali; on se však nedal vyvést z míry a nerušeně pokračoval. Jeden takový útok pokojně komentoval slovy: „*Kdyby mě pošlapal nějaký osel, měl bych ho snad taky žalovat u soudu*“.⁹ Ostatně každý projev je především vizitkou svého původce (autora), a proto ten, kdo druhé uráží či zesměšňuje, vystavuje nikoli jím, ale sobě špatně vysvědčení (verba notant stultum; sic indicat auris asellum).¹⁰

Správná je i premisa žalovaného, že svobodný projev¹¹ se může dostat do konfliktu s jinými právními statky chráněnými ústavním pořádkem nebo se zákony vydanými za účelem, pro který lze svobodný projev omezit ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny (jde o práva a svobody druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti), resp. že ústavně zaručené právo vyjadřovat své názory je obsahově omezeno právy jiných, zejména právy uvedenými v čl. 10 Listiny.

Pokud však jde o samotnou podstatu sporu, je třeba dát za pravdu žalobci, že předmětné výroky, o jejichž autorství není pochyb, nejsou skutkovými tvrzeními, ale hodnotícími soudy (resp. v případě „*pochybností*“ žalobce o „*akademickém titulu strážníka*“ jde o spekulativní úvahu),¹² tedy subjektivními názory žalobce,¹³ za které ho nelze (především) vzhledem ke kultivované formě, kterou zvolil, postihovat prostředky správního práva trestního.¹⁴

Správní trestání je (obdobně jako soudní trestání) *ultima ratio* a *princip subsidiarity správnětrestní represe* vyžaduje, aby prostředky správního práva trestního byly v právním státě používány jen tehdy, vyžaduje-li to intenzita a další okolnosti útoku a jestliže by se užití

⁹Paprotný, T. Stručné dějiny antické filozofie. 1. vydání. Praha: Portál, 2005, s. 56.

¹⁰Připomenout lze i slova matky Forresta Gump (fiktivního hrdiny stejnojmenného amerického filmu /1994/): *Pro hlupáka každý hloupý* (nutno však dodat, že v anglické verzi matka hlavního hrdiny synovi vštěpovala „*stupid is as stupid does*“). Každý moudrý člověk ví, že nikdo se nerodí bez chyb (nam vitiis nemo sine nascitur), resp. že žádný člověk není bezchybný a neomylný, jakož i to, že nikdo se nemůže zalíbit všem (nam non conveniens omnibus omnis erit). A dobrý je jenom ten, kdo je i moudrý, jak pravil Seneca ml. (nemo bonus nisi sapiens).

¹¹Pokud jde o význam svobody projevu v demokratické společnosti a relevantní judikaturu, srov. instruktivní nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 823/11.

¹²Ke spekulaci srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 10. 2006, sp. zn. IV. ÚS 424/06.

¹³Jak v minulosti judikoval Ústavní soud, existenci faktů lze prokázat, leč pravdivost jejich hodnocení podrobit důkazům nelze. Ve vztahu k hodnotícím soudům nelze tedy požadavek, dokázat jejich pravdivost, naplnit a takový požadavek samotnou svobodou názoru porušuje [srov. nálezy sp. zn. I. ÚS 156/99 ze dne 8. 2. 2000 (N 19/17 SbNU 133)]. Ústavní soud však k silné ústavní ochraně hodnotových soudů dodává: „...*to neznamená, že hodnotové soudy jsou zcela nenapadnutelné v rámci řízení na ochranu osobnosti. Tam, kde je nějaké prohlášení hodnotovým soudem, může přiměřenost zásahu do osobnostních práv záviset na tom, zda existuje dostatečný faktický podklad pro napadené prohlášení, protože i hodnotový soud, bez jakéhokoli faktického podkladu, může být přehnaný*“ [nálezy sp. zn. I. ÚS 367/03 ze dne 15. 3. 2005 (N 57/36 SbNU 605)]. Jinak řečeno, „*presumpcí dovolené kritiky (presumpcí ústavní konformity) je chráněn toliko hodnotící úsudek, nikoli tvrzení faktů, která v míře, v níž sloužila za základ kritiky, musí naopak důkazně prokazovat kritik sám*“ [srov. nálezy sp. zn. IV. ÚS 23/05 ze dne 17. 7. 2007 (N 111/46 SbNU 41), nálezy sp. zn. IV. ÚS 1511/13 ze dne 20. 5. 2014, obdobně srov. rozsudek ESLP ze dne 17. 12. 2004 ve věci Pedersen a Baadsgaard proti Dánsku, stížnost č. 49017/99, odst. 76]. V nálezu sp. zn. I. ÚS 453/03 (N 209/39 SbNU 215) Ústavní soud vytvořil dle stanoviska *amicus curiae* Benátské Komise ze dne 17. 3. 2004, CDL-AD(2004)011, desetibodový test pro zkoumání aprobovatelnosti tvrzených faktů, které mají difamační potenciál. Ústavní soud pro posouzení legitimacy difamační informace považuje dále za důležité „*zkoumání motivu. Legitimitu nelze dovodit, pokud bylo*

prostředků občanského práva hmotného nejevilo jako dostačující,¹⁵ zejména v případech výroků z hlediska své formy zjevně neslušných či vulgárních. Ani jeden z výroků žalobce však nelze – jak bylo uvedeno supra - z hlediska formy označit za natolik excesivní, aby to žalovaného opravňovalo užít prostředků správního práva trestního. **Navíc žádný rozumný interpret nemůže s ohledem na postavení žalobce (obviněný z přestupku) a postavení P. Š. (zasahující strážník) chápat výroky žalobce jinak než jako vyjádření subjektivní, podjaté a nadsazené.**

Krajský soud též nemohl při rozhodování přehlédnout ani to, že nebýt „aktivního přístupu“ žalovaného (který sice byl v souladu s § 58 odst. 1 zákona o přestupcích /a nejednalo se tak o porušení mlčenlivosti/, nicméně i zde platí **ne quid nimis**) a následného poučení správního orgánu prvního stupně o možnosti podat návrh na projednání přestupku (§ 68 odst. 1 zákona o přestupcích), pan P. Š. (a ani nikdo jiný) by se o výrocích žalobce pronesených neveřejně (pouze před osobou vázanou mlčenlivostí) nikdy nedozvěděl.

IV.

Závěr a náklady řízení

Lze tedy uzavřít, že žaloba je důvodná, a proto soud napadené rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušil (výrok I; § 78 odst. 1, 3 s. ř. s.). Z tohoto konstatování krajského soudu však nelze vyvodit závěr, že oprávněné úřední osoby (zaměstnanci žalovaného a správního orgánu prvního stupně) porušily nějakou ze zákonem jim uložených povinností. V právní teorii totiž již dávno převážil názor odmítající Dworkinovu představu o metodologické dosažitelnosti jediného správného řešení právního případu (předpokládající i jedinou správnou interpretaci relevantního práva - tzv. *one right answer thesis* představená v knize *Law's Empire* /1986/, která byla konstruována jako

zveřejnění dominantně motivováno touhou poškodit osobu, k níž se informace váže, a pokud šířitel sám informaci nevěřil anebo pokud ji poskytl bezohledně a hrubě nedbale bez toho, aby si ověřil, zda informace je pravdivá, či nikoliv“ (bod 28 nálezu sp. zn. IV. ÚS 23/05). Ohledně hodnotících soudů prohlásil, že „i přehánění a nadsázka, byť by byly i tvrdé, nečiní samy o sobě projev nedovoleným. Ani nepřipadnost názoru kritika z hlediska logiky a podjatost kritika nedovolují samy o sobě učinit závěr, že kritik vybočil z projevu, který lze označit za přiměřený. Pouze v případě, že jde o kritiku věcí či jednání osob veřejných, která zcela postrádá věcný základ a pro kterou nelze nalézt žádné zdůvodnění, je třeba považovat takovou kritiku za nepřiměřenou. Při tom je třeba vždy hodnotit celý projev uskutečňující se ve formě literárního, publicistického či jiného útvaru, nikdy nelze posuzovat toliko jednotlivý vytržený výrok anebo větu“ (nález sp. zn. I. ÚS 453/03). Jinak řečeno, aby hodnotový soud nevybočil z mezí ústavnosti, obecně se vyžaduje, aby měl určitý základ (viz nález sp. zn. I. ÚS 367/03). Bez jakéhokoli faktického podkladu může být totiž hodnotový soud přehnaný [srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věcech *De Haes a Gijssels proti Belgii* (1997) a *Oberschlick proti Rakousku* (č. 2) (1997)]. Obecně ale platí, že i nadnesené a přehánějící názory, a to dokonce i názory někoho urážející, jsou-li proneseny ve veřejné či politické debatě, jsou názory zásadně ústavně chráněnými [srov. rozhodnutí Spolkového ústavního soudu BVerfGE 61, 1 nebo BVerfGE 90, 1 či rozhodnutí Nejvyššího soudu USA *New York Times Co. v. Sullivan* 376 U.S. 254 (1964)].

¹⁴ Žalovaný by měl mít na paměti slova legendárního „Starého Mistra“ Lao-C' (Lao-C'. Tao te t'ing. O tajemství hlubším než hlubina sama. 4. vydání. Praha: Dokořán, s. r. o., 2013, s. 49.): „Chceš-li něco stáhnout, musíš to nejprve nechat roztáhnout. Chceš-li něco oslabit, musíš to nejprve nechat zesílit. Chceš-li něco zmenšit, musíš to nejprve nechat vyříst. A když to budeš chtít odstranit, nejprve to nech vyvinout. Takový přístup nazýváme jemný a prozíravý. Měkké a slabé vítězí nad pevným a silným. Ryba nesmí utéct z mělčiny na hlubinu, ostré nástroje státu nemají přijít lidem na oči.“

¹⁵ Srov. stať doc. JUDr. Evy Horzinkové, Ph.D., publikovanou na <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6643476>.

protiklad k tezi L. A. Harta, jenž představil právo jako model s otevřenou strukturou, v němž významnou roli hraje soudcovská diskrece). Naopak převažuje názor, dle něhož právní věda není s to volbu interpretačních metod racionálně odůvodnit.¹⁶

Pokud jde o náklady řízení (výrok II), pak neúspěšný žalovaný nemá na jejich náhradu právo. Úspěšnému žalobci soud přiznal v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení, které uplatnil (3.000,-- Kč za zaplacený soudní poplatek za žalobu, práva na náhradu jiných nákladů se žalobce výslovně při jednání soudu vzdal).

P o u č e n í :

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 1. srpna 2014

Aleš Korejtko v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová

¹⁶Srov. Holländer, P. Filosofie práva. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, s. 227, a zahraniční literaturu tam citovanou; srov. též Hart H. L. A.: Pojem práva /The Concept of Law/. Praha: PROSTOR, nakladatelství s. r. o., 2004, s. 129 a násl.